



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПРВ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ ИЉАЗИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр.56539/08)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

3 октомври 2013

Оваа пресуда ќе стане конечна во согласност со условите предвидени во членот 44 став 2 од Конвенцијата. Истата може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот Илџази против Република Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Прв оддел), заседавајќи во судски совет во состав:

Isabelle Berro-Lefèvre, *претседател,*

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Ksenija Turković,

Dmitry Dedov, *судии*

и Søren Nielsen, *секретар на Одделот,*

Расправајќи на затворена седница на 10 септември 2013 година,

Ја донесе следната пресуда која беше усвоена на истиот ден:

ПОСТАПКА

1. Случајот беше поведен со жалба (бр. 56539/08) против Република Македонија поднесена до Судот согласно членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата“) од страна на македонски државјанин, г-дин Менсур Илџази („жалителот“) на 17 ноември 2008 година.

2. Жалителот беше застапуван од г-дин Д. Кадиев, адвокат од Скопје. Македонската Влада („Владата“) беше застапувана од нејзиниот агент г-дин К. Богданов.

3. Жалителот наведе дека во текот на постапката биле повредени неговите права на фер судење бидејќи домашниот суд одбил да ги прифати доказите кои тој сакал да ги изведе.

4. На 8 јуни 2011 година за жалбата беше информирана Владата. Исто така, беше одлучено за дозволеноста и основаноста на жалбата да биде донесена одлука во исто време (член 29 став 1 од Конвенцијата).

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИТЕ НА СЛУЧАЈОТ

5. Жалителот е роден 1962 година и живее во Скопје.

1. На 14 мај 2007 година истражниот судија при Основниот суд Кочани (“судечкиот суд”) отворил истрага против жалителот поради сомнение за трговија со дрога. Исто така му бил одреден и притвор. Во одлуката меѓу другото било наведено:

“На 10 мај 2007 година [жалителот] купил, од непознат продавач во Истанбул, 9.5 кг хероин, кој [жалителот] го имал спакувано во деветнаесет пластични кутии... Ги сокрил спакуваните дроги во текстилната стока земена во Турција и ги ставил во товарниот дел на [камионот] кој бил во сопственост на компанијата... каде бил вработен на одговорно работно место. На 13 мај 2007 година [жалителот] се обидел да ги внесе дрогите илегално [во тужената држава]...”

2. Одлуката, исто така, упатува на изјава дадена од страна на жалителот на 14 мај 2007 година, која што не беше доставена до Судот. Во своите опсервации тужената Влада упатува на таа изјава, во која жалителот, меѓу другото, тврди:

“...С.Б. и Т. Беа присутни на паркингот. Тие утовараа стока во камионот и приколката од повеќе производители. За тоа време јас бев присутен на паркингот, но повеќе се вртев околу камионот, барав некои делови заради негова поправка. Јас не го контролирав утоварот. Како што кажав

тука беа С. и Т. (однесувајќи се на С.Б и Т.С) кои контролираа и утовараа стоки (во камионот).”

3. Владата исто така упатуваше на изјава дадена истиот ден од страна на Г.З., сведок кој во текот на кривичната постапка бил идентификуван како партнер на жалителот. Г.З. изјавил:

“...Некаде околу 10 часот наутро пристигнавме на паркингот, каде се почна со утовар на стока (во камионот). Јас бев присутен додека се утовараа десет вреќи текстилна стока. Околу 15 часот попладне заминав за Скопје со друг камион. Додека јас бев на паркингот, утоварот на стоката го вршеа С.Б. и Т.С. и двајцата од Приштина. Откако С.Б. замина, Т.С. продолжи да утовара...”

4. Жалителот не ги оспори овие изјави.

5. На 16 мај 2007 година, косовското¹ Биро за организиран криминал во Приштина го интервјуирало С.Б., превозникот од Приштина, кој превезувал стока од Турција кон Косово, и Т.С., кој работел со С.Б. Записникот од распитот бил на англиски јазик и ги содржел целосните имиња и адресите на двајцата С.Б. и Т.С., граѓани на Косово. Според записникот С.Б. меѓу другото, навел:

“... Сите стоки од [нередовните клиенти] се проверуваат претходно од моја страна или од страна на [моите] вработени, меѓутоа не ги проверуваме сите стоки од [клиенти со кои соработуваме] долго време... Т.С. и јас бевме присутни [додека стоката се утовараше]. Јас бев присутен додека се натовари половина од приколката и потоа, околу 12 часот на полноќ (на 10 мај 2007 година) заминав за Приштина... [Тие] (клиентите кои ја доставија [последната испорака на] стоки) беа редовни клиенти кои јас ги познавам... Околу 2-3 часот попладне (на 13 мај 2007 година) Г.З. ми се јави да ми каже дека камионот бил сопрен и дека

¹ Секое упатување на Косово, без разлика дали е тоа на територијата, институциите или населението, во овој текст ќе биде разбрано во целосна согласност со Резолуцијата 1244 на Советот за безбедност на Обединетите нации и без било какви предрасуди за статусот на Косово.

некои забранети стоки биле пронајдени во два контејнери, од кои на еден било прикачено името на некој Б.С. Внатре имало уште една етикета со буквата “С”, која се однесувала на компанијата [С.Т] која ги товарела стоките во камионот. (И покрај фактот што С.Б. не познавал никој Б.С., тој не извршил проверка на контејнерите) [бидејќи] тие биле испратени од компанијата С.Т.; ги знаеме тие луѓе и имаме устен договор за транспорт на стока... Мојот вработен Т.С. во својот бележник го напишал само името Б.С. за да знае на кого му припаѓа стоката. Ја евидентирал таа стока под бројот 382-383. Етикетата од која се гледало дека станува збор за маици, била ставена лично од страна на вработен на компанијата С.Т.”

6. Т.С. ја потврдил изјавата на С.Б. во врска со различниот третман при транспорт на стоки од редовни и нередовни клиенти. Тој исто така призна дека бил одговорен за евиденција на стоката која се транспортирала од Турција до Косово. Тој меѓу другото изјави:

“... На 11 мај 2007 година стоката се товареше цел ден... За целото тоа време јас и испраќачот на стоката бевме присутни (на паркингот). Јас исто така бев одговорен за стоката која се товареше во камионот. Колку што јас забележав немаше ништо сомнително. (Клиентите кои ја донесоја стоката) беа редовни клиенти... буквата ‘С’ (однесувајќи се на името означено внатре во двата контејнери каде била пронајдена дрогата) се однесува на компанијата која ја товареше дрогата во камионот. Буквата ‘С’ означува стока која припаѓа на компанијата С.Т. или на лице кое се вика С. (сосопственикот на компанијата С.Т.) кој лично пристигна денот кога стоката беше сопрена во Македонија... Јас само го запишав во мојот записник името Б.С. за да знам на кого му припаѓа стоката. Ја евидентирав таа стока под бројот 382-383. С. лично ја прикачи етикетата [која означуваше] дека стоката се маици. Јас не ја проверив стоката бидејќи С.Ј. ми кажа “Јас гарантирам за стоката... од компанијата С.Т. особено за стоката со буквата ‘С’”.

7. И двајцата С.Б. и Т.С негираа дека имаат било каква поврзаност со случајот.

8. Според обвинението поднесено до судечкиот суд на 30 мај 2007 година, на 10 и 11 мај 2007 година жалителот натоварил 9.079 кг хероин, кој веќе бил спакуван во деветнаесет пластични кутии, заедно со некои текстилни стоки, во камион кој и припаѓал на компанијата Д.Б., чиј сопственик и менаџер бил жалителот. На 13 мај 2007 година жалителот, како возач на камионот, влегол во тужената држава преку граничниот премин Делчево, каде од страна на царината била пронајдена дрогата.

9. Судечкиот суд одржал два претреса, на 28 јуни и 13 јули 2007 година. На последниот претрес биле сослушани двајцата цариници кои ја пронашле дрогата во камионот, како и г-динот А.Н.,овластен претставник на сообраќајното претпријатие. Последниот, изнесол докази кои се однесуваат на одговорноста при транспорт на стоки. Тој меѓу другото изјавил:

“... Испраќачот и примачот се одговорни за стоката која се транспортира... Возачот, односно превезувачот, е одговорен за квантитетот на стоката и за било какви оштетувања. Испраќачот е одговорен за содржината на пратката, заедно со царинските работници на станицата за испраќање. Возачот може да ги преброи пакетите. Тој не може да ја проверува содржината на пратката. Возачот може да реагира само ако забележи дека била натоварена стока без декларација... Проверката на пратката натоварена во товарното возило се врши од страна на извозникот или царинскиот службеник. Квалитетот на стоката се проверува од страна на увозникот и на извозникот. Превозникот, односно возачот не го проверува квалитетот на стоката...”

10. На истиот ден, жалителот, кој имал и правен застапник, побарал од судечкиот суд да ги прифати изјавите од С.Б. и Т.С. дадени пред косовското Биро за организиран криминал во Приштина. Судечкиот суд го одбил таквото барање врз основа

на тоа дека веќе имало доволно докази за утврдување на фактичката состојба.

11. На 13 јули 2007 година судот донел пресуда со која го огласил жалителот, кој немал претходно криминално досие, за виновен и му одредил казна затвор во траење од пет години и три месеци. Судот го огласил жалителот за виновен за трговија со дрога бидејќи на 10 и 11 мај 2007 година ја натоварил и сокрил дрогата во камион и ја пренел од Турција во тужената држава. Судот ги одбил наводите на жалителот дека не знаел на кого му припаѓа дрогата, дека користел различни гранични премини на враќањето во тужената држава од практични причини, и дека С.Б. бил присутен додека се товарела стоката во камионот во Турција. Во пресудата биле наведени следните докази: усната изјава дадена од страна на жалителот, Г.З., двајцата царински службеници и г-дин А.Н.; записници за претрес на возилото и жалителот со датум од 13 мај 2007 година; дозвола за транзит и фактури, потврда за привремено одземени предмети издадена на 13 мај 2007 година; и вештачење направено на 15 мај 2007 година со кое се потврдува дека пронајдената дрога во камионот била хероин. Судот исто така наредил и конфискување на камионот.

12. Судот утврдил дека на 10 мај 2007 година во камионот на паркинг во Истанбул, била натоварена текстилна стока во присуство на жалителот, Г.З. и С.Б. Откако биле натоварени на десеттина до петнаесет контејнери, Г.З., заминал од паркингот, откако истото го направил и С.Б. Жалителот бил присутен на паркингот додека стоката се товарела во приколката и во камионот. Жалителот ја сокрил дрогата, која веќе била спакувана во деветнаесет пластични кутии, во два контејнери

заедно со другата текстилна стока. Името на Б.С. било прикачено на контејнерите. Судот, меѓудругото, изјавил:

“Дека жалителот ја натоварил дрогата во камионот потврдил и Г.З. кој кажал дека тој и С.Б. заминале (од паркингот) а жалителот останал на местото додека текстилната стока се товарела во камионот. Дека [жалителот] знаел дека превезува дрога потврдува и фактот дека на врќањето тој ги сменил граничните премини, односно преминувал гранични премини каде имало помала гранична контрола. Трениот преку овие гранични премини бил подолг и поскап... Дека С.Б. не бил присутен во периодот кога се товарел камионот потврдува и изјавата на Г.З. Фактот дека жалителот ја натоварил дрогата во камионот се заснова на тоа дека тој имал обврска да надгледува што се товари. Г.З. го потврдил ова во неговата изјава. Дрогата била сместена во средишниот дел од камионот кој бил потешко достапен, што наведува на тоа дека жалителот ја натоварил дрогата и знаел дека ја превезува истата.

Врз основа на изнесените докази и утврдените факти, судот смета дека обвинетиот [бил вмешан во трговија со дрога] бидејќи се докажало дека тој бил свесен дека превезува дрога, претходно спакувана и сокриена во текстилната стока, која ја натоварил во камионот и илегално ја донел во [тужената држава]. Според тоа тој бил вмешан во трговија со дрога.”

13. Жалителот се жалел, наведувајќи суштествени повреди на фактичката состојба и законот. Тој се жалел дека судечкиот суд не ја утврдил вистината, меѓудругото, во врска со лицето кое ја товарело стоката во критичниот период. Во врска со ова тој упатил на изјавите дадени од страна на С.Б. и Т.С. (види точки 10 и 11 погоре), во кои тие тврделе дека тој ниту бил вклучен ниту пак го надгледувал товарењето на стоката во камионот. По заминувањето на С.Б. и Г.З. стоката продолжил да ја товари Т.С., на кој му помагал друг вработен – испраќачот. Жалителот упатил и на одбивањето на судечкиот суд да ги прифати изјавите на С.Б. и Т.С. како докази (види точка 15 погоре), со аргумент дека Царинската управа, која ја поднела тужбата против него, ги поседувала тие изјави но не ги доставила истите

до јавниот обвинител. Овој факт му бил ставен на знаење на судечкиот суд, кој можел да ги набави тие изјави многу лесно. Со одбивањето да ги побара тие изјави, *proprio motu*, судечкиот суд ги утврдил фактите, и го осудил, погрешно. По мислење на жалителот, тие изјави обезбедувале јасни докази дека тој немал никаква врска со дрогата. Тој исто така доставил и копија од изјавите, преведени на македонски јазик.

14. Жалителот понатаму се жалел дека пресудата содржела нејасни и контрадикторни причини во врска со прашањето дали тој ја товарел дрогата во камионот или само бил присутен на паркингот додека дрогата била натоварена од страна на други лица. Тој спореше дека товарењето на дрогата во неговиот камион и неговиот неуспех да надгледува дека дрога била натоварена во неговиот камион, не е иста работа. Жалителот тврдеше дека празнините во фактите биле пополнети со шпекулација.

15. На претресот одржан на 28 ноември 2007 година во присуство на застапникот на жалителот и јавниот обвинител, Апелациониот суд во Штип ја одбил жалбата на жалителот и ја потврдил пресудата на судечкиот суд. Во врска со жалбите на жалителот поврзани со доказите дадени од С.Б. и Т.С., судот изјавил:

“... при одбивањето да ги прифати изјавите на С.Б. и Т.С., судечкиот суд не го повредил правото на [жалителот] на одбрана.... бидејќи изјавите... (биле) дадени пред полициските институции во Косово, и фактот што [С.Б. и Т.С.] не биле испитани не е од никаква важност... бидејќи судечкиот суд правилно утврдил, врз основа на изјавата на Г.З., дека С.Б. не бил присутен додека (стоката била натоварена) во камионот каде била пронајдена дрогата.”

16. На 21 јануари 2008 година жалителот до Врховниот суд поднел барање за вонредно преиспитување на правосилна пресуда во кое се жалел, меѓу другото, дека биле повредени неговите права на одбрана бидејќи судечкиот суд одбил да ги прифати изјавите на С.Б. и Т.С., и не го обезбедил нивното присуство на судењето и покрај фактот што знаел како се викаат и каде се наоѓаат. Испитувањето на овие сведоци од страна на косовската полиција било побарано од страна на домашните органи откако дрогата била пронајдена.

17. Со дополнителни поднесоци доставени до Врховниот суд на 10 април 2008 година жалителот се жалел дека неговата осуда се засновала на фактот дека го користел граничниот премин Делчево, каде царинската контрола, согласно судот, била помалку строга. Во врска со ова тој доставил и копија од неговиот пасош, кој претходно бил оставен во судечкиот суд, според кој тој го користел тој граничен премин во многу наврати пред критичниот ден.

18. Жалбата на жалителот била испратена до јавниот обвинител за коментари. Како што било наведено во пресудата на Врховниот суд (види точка 24 подолу), заедно со Овп.бр.64/08 (копија од ова не била доставена до Судот), јавниот обвинител изјавил дека барањето на жалителот треба да се прифати.

19. На 10 април 2008 година Врховниот суд го одбил барањето на жалителот и ја потврдил пресудата на пониските судови. Според него:

“... (Судот) смета дека сите релевантни факти се поддржани со прифатените докази, и дека (утврдената) фактичка состојба не се доведува под значително сомнение... Пониските судови, по извршените

целосни анализи на сите докази, писмени и усни, целосно и точно ја утврдиле фактичката состојба, посебно делот кој се однесувал на превземените дејствија од страна на [жалителот] во критичното време и место... Врз основа на сите докази, посебно [записниците за претрес, потврдите за привремено одземени предмети, вештачењето], изјавите дадени од страна на сведоците, (особено) [на царинските службеници] и Г.З., пониските судови целосно и точно го утврдиле редоследот и хронологијата на настаните пред и по извршувањето на делото.

Погоре наведениот доказ, како и останатите усмени и писмени докази.... потврдуваат дека [жалителот]... превезувал дрога – хероин, кој претходно, во Истанбул, Турција, го сокрил заедно со друга текстилна стока, и го натоварил во централниот транспортен дел од [камионот]...

Врховниот суд подвлекол дека одбивањето на [пониските судови] да ги прифатат доказите предложени од страна на одбраната... не може да се смета за повреда на правата на одбрана на обвинетиот. [С.Б.], како што било потврдено од страна на [Г.З.], не бил присутен во времето на товарење на стоката во Турција...”

20. Пресудата му била доставена на жалителот на 29 мај 2008 година.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

Закон за кривична постапка - пречистен текст (Службен весник на РМ бр. 15/2005)

21. Членот 308 став 2 од Законот за кривична постапка 2005 година (“законот”) предвидува дека претседателот на советот е должен да се грижи за сестрано претресување на предметот, за пронаоѓање на вистината и за отстранување на сè она што ја одолжува постапката а не служи за разјаснување на работите.

22. Според член 340 став 2 и 6 од Законот, докажувањето ги опфаќа сите факти за кои судот смета дека се важни за правилното пресудување. Советот може да одлучи да се

изведат докази што не се предложени или од кои предлагачот се откажал.

23. Согласно член 351 став 1 од Законот, доколку докажувањето на еден факт се заснова врз забележување на некое лице, истото треба лично да се сослуша на главниот претрес. Сослушувањето не може да се замени со читање на негов исказ.

24. Членот 365 став 1 од законот предвидува дека Судот ја заснова пресудата само врз фактите и доказите што се изнесени на главниот претрес.

25. Согласно член 389 став 1 од законот, второстепениот суд донесува одлука во седница на советот или врз основа на одржан претрес.

26. Согласно членот 390, претрес пред второстепениот суд ќе се одржи само ако е потребно поради погрешно или нецелосно утврдена фактичка состојба да се изведат нови докази или да се повторат доказите изведени веќе порано и ако постојат оправдани причини предметот да не му се врати на првостепениот суд на повторен главен претрес.

27. Согласно членот 398 став 1, второстепениот суд може да ја отфрли жалбата како ненавремена или како недозволена, или да ја одбие жалбата како неоснована и да ја потврди пресудата на судот од прв степен, или да ја укине оваа пресуда и предметот да го упати до првостепениот суд на повторно судење и одлука, или да ја преиначи првостепената пресуда.

28. Согласно член 418 став 1 точка 7 од законот, постапката завршена со правосилна пресуда може да се повтори, ако Европскиот суд за човекови права донел конечна пресуда со која е утврдена повреда на човековите права и слободи. Истата одредба е предвидена и со членот 449 (б) од новиот закон за кривична постапка, кој стапи на сила во 2010 година а ќе се применува по 1 декември 2013 година.

ПРАВО

I. НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА ЧЛЕНОТ 6 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

29. Жалителот за жалел согласно членот 6 став 3 точка г од Конвенцијата, во врска со одбивањето на домашните судови да ги прифатат писмените изјави на сведоците С.Б. и Т.С. и да го обезбедат нивното присуство и испитување на судењето. Судот смета дека овие жалби треба да се разгледуваат согласно член 6 ставови 1 и 3 (г) од Конвенцијата, кои:

“Секој, при определување на... кривичното гонење, има право на правично ... судење... пред трибунал

3. Секој кривично обвинет ќе ги има следниве минимални права:

.....

г. сам да ги сослуша или да овласти некој друг да ги сослуша сведоците кои што го теретат, како и да обезбеди присуство и сослушување на сведоци во своја полза, под истите услови кои важат за сведоците што го теретат”.

A. Допуштеност

30. Владата не даде никакви приговори во врска со допуштеноста на жалбата.

31. Судот забележува дека жалбата не е неоснована согласно членот 35 став 3 (а) од Конвенцијата. Понатаму, утврдува дека не е недозволена по друг основ. Затоа мора истата да биде прогласена за дозволена.

В. Основаност

1. Поднесоци на странките

32. Жалителот остана на својата жалба. Тој тврдеше дека судечкиот суд уште на самиот почеток на постапката бил свесен за писмените изјави на С.Б. и Т.С. Според тоа, бил обврзан, согласно членот 308 и 340 од Законот (види точки 26 и 27 погоре), истите да ги прифати и да ги испита С.Б. и Т.С. Дека оспорените постапки биле нефер, било придружено со фактот дека Царинската управа, која ги поднела кривичните пријави против жалителот ги имала тие изјави, но не ги доставила истите до јавниот обвинител и до судот. Според тоа тие докази не биле разгледани.

33. Владата тврдеше дека жалителот имал фер судење. Судот ги прифатил сите релевантни докази, кои жалителот имал можност да ги оспорува. Тој само еднаш побарал изјавите да бидат прифатени како докази. Тој не побарал, иако имал застапник, испитување на С.Б. и Т.С. од страна на судечкиот суд. За првпат копии од нивните изјави, преведени на македонски јазик, биле доставени заедно со жалбата на жалителот. Освен нивните имиња, тие не содржеле никакви информации за способноста на сведоците како ни за целта поради која биле испитувани. Записниците од нивното испитување не биле потпишани, ниту пак имале печат. Според тоа, судечкиот суд немал обврска да ги прифати овие изјави,

бидејќи не биле валидни докази, согласно членот 365 од Законот (види точка 29 погоре), врз основа на кои би можела да се заснова пресудата.

2. Оценка на Судот

а) Општи принципи

34. Судот потсетува дека гаранциите во став 3 (г) од член 6 се специфични аспекти на правото на фер судење од став 1 на овој член кои мора да бидат земени во предвид во која било процена на правичноста на постапките. Дополнително, примарна грижа на Судот согласно член 6 § 1 е да ја оцени целокупната правичност на кривичната постапка (*види Taxquet v. Belgium* [GC], бр. 926/05, § 84, 16 ноември 2010).

35. Судот повторува дека допуштеноста на доказите е првенствено работа која треба да се регулира во домашното право. Задачата на Судот според Конвенцијата не е да донесе одлука за тоа дали изјавите на сведоците биле соодветно признаени како докази, туку да утврди дали постапката во целина, вклучувајќи го и начинот на кој доказите биле дадени, била фер. Особено, "општо правило е за националните судови да ги оценуваат доказите доставени до нив, како и релевантноста на доказите кои обвинетите сакаат да ги наведат... Членот 6 став 3 (г) остава на нив, повторно како општо правило, да оценат дали е соодветно да повикаат сведоци"; оваа одредба "не бара посветеност и испитување на секој сведок во корист на обвинетиот: нејзината најважна цел, како што е наведено во зборовите 'под исти околности' е целосна еднаквост на оружјата" (*види Perna v. Italy* [GC], бр. 48898/99, § 29, ECHR 2003-V, и *Popov v. Russia*, бр. 26853/04, § 176, 13 јули

2006). Иако е нормално за домашните судови да одлучат дали е потребно и препорачливо да повикаат некој сведок, може да има исклучителни околности коишто може да го натераат Судот да заклучи дека несослушувањето на лице како сведок е неспово со член 6 (*види ibid*, § 179).

б) Применливост на овие принципи во конкретниот случај

36. Што се однесува на конкретниот случај, Судот забележува дека истрагата била отворена врз основа на основано сомнение дека на 10 мај 2007 година жалителот купил, спакувал и ја сокрил дрогата во неговиот камион (види точка 6 погоре). Според обвинението, на 10 и 11 мај 2007 година, жалителот ја натоварил дрогата, која веќе била спакувана, заедно со текстилната стока, во камионот (види точка 13 погоре). Жалителот признал дека бил присутен на паркингот во Турција кога стоката била натоварена. Меѓутоа, тој негирал дека лично натоварил било каква стока, или го надгледувал товарењето. Во врска со ова тој изјавил дека С.Б. и Т.С. ја натовариле стоката (види точка 7 погоре). Неговата одбрана се засновала на тоа да докаже дека тој не ја натоварил дрогата во камионот и дека не бил свесен за нејзиното постоење (види точка 16 погоре).

37. Судечкиот суд одржал два претреса. На вториот претрес, одржан на 13 јули 2007 година, жалителот побарал од судечкиот суд да ги обезбеди писмените изјави на С.Б. и Т.С. дадени на 16 мај 2007 година. Од нивните записници за испитување очигледно е дека и двајцата С.Б. и Т.С. биле сведоци на товарењето на стоката во камионот на жалителот на паркингот во Турција. С.Б. заминал на пладне на 10 мај 2007 година, но Т.С. останал сè додека не завршило товарењето на 11 мај 2007

година. Ниту еден од нив не изјавил дека жалителот натоварил некаква стока во камионот. Напротив, и двајцата изјавиле дека вработени од компанијата С.Т, која најверојатно била испраќач, ја товареле стоката во камионот. Т.С. бил уште поконкретен: тој изјавил дека С., кој бил сосопственик на компанијата С.Т., лично ја донел стоката во која била пронајдена дрогата. Исто така, и двајцата потврдиле дека С. лично ја прикачил етикетата на стоката во контејнерите каде дрогата подоцна била пронајдена, изјавувајќи дека станува збор за маици (види точки 10 и 11 погоре). Не било потврдено дека жалителот ги поседувал тие изјави во тоа време. Судечкиот суд одбил да ги прифати тие изјави како докази со образложение дека веќе постоеле доволно докази за утврдување на фактите. Жалителот, најверојатно не побарал експлицитно од судечкиот суд да ги испита С.Б. и Т.С. Меѓутоа, по гледиште на Судот, тоа не го спречувало судечкиот суд да ги повика тие сведоци, доколку сметал дека нивните докази би биле релевантни за утврдување на вистината. Судот забележува, во овој контекст, дека согласно членовите 308 и 340 од Законот за кривична постапка од судот се бара да го прошири земањето на докази, *proprio motu*, на сите релевантни факти и средства за доказ, вклучувајќи ги и оние кои не биле наведени, со цел да се утврди вистината и реалните околности на случајот (види точки 26 и 27 погоре).

38. На 13 јули 2007 година судот го осудил жалителот. Согласно одредбите, Судот го огласил жалителот за виновен за трговија со дрога бидејќи ја натоварил и сокрил дрогата во камион и ја пренел од Турција во тужената држава. Неговата осуда се засновала врз сведочењето на Г.З. кој изјавил дека жалителот бил присутен на паркингот во критичното време; врз основа на фактот дека ги користел граничните премини каде

царинската контрола била помалку строга и врз основа на фактот дека дрогата била сокриена во делот на камионот кој бил тежок за пристап. Согласно ова, немало директни докази дека жалителот ја натоварил и сокрил дрогата во камионот. Судечкиот суд не објаснил како фактите опишани погоре ги докажуваат дејствијата кои му се припишуваат на жалителот. Дури и Г.З., кој порано си заминал од паркингот, изјавил дека стоката била натоварена од страна на С.Б. и Т.С. и дека последниот продолжил да ја товари стоката откако Г.З. го напуштил паркингот (види точка 8 погоре).

39. При вакви околности, нема сомнеж дека барањето на жалителот судот да ги прифати доказите на С.Б. и Т.С. било оправдано, од важност за конкретното прашање за осуда, и во голем степен можело да ја зацврсти позицијата на одбраната (види *Polyakov v. Russia*, бр. 77018/01, § 34, 29 јануари 2009, и *Guilloury v. France*, бр.62236/00, § 55, 22 јуни 2006). Судечкиот суд се потпрел врз сведочењето на Г.З. во заклучокот дека С.Б. не бил присутен кога дрогата била натоварена во камионот (види точка 17 погоре). Судот забележува дека, сепак, не било дадено објаснување во однос на доказите на Т.С., кој бил одговорен за товарењето и бил присутен на критичното место до моментот кога жалителот го напуштил паркингот со камионот (види точка 11 погоре).

40. Жалителот се жалел пред Апелациониот суд во Штип. Во прилог на својата жалба тој доставил копија од изјавите на сведоците, кои најверојатно ги прибавил во меѓувреме. Апелациониот суд не направил сопствена оценка на фактите, туку целосно се потпрел на фактите утврдени од страна на судечкиот суд. Тој ниту ги прифатил изјавите на С.Б. и Т.С., кои најверојатно ги поседува Царинската управа, државен орган,

ниту пак ја зел во предвид можноста за нивно испитување, и покрај фактот дека во записниците за нивното испитување биле наведени нивните имиња и адреси (види точка 10 погоре). Во врска со ова, Судот забележал дека овој суд имал целосно овластување да го преиспита случајот по прашања поврзани со фактите и правото (види точки 31 и 32 погоре).

41. Во неговото барање за вонредно преиспитување на правосилна пресуда пред Врховниот суд, жалителот ги истакнал своите поплаки поради одбивањето на пониските судови да ги испитаат С.Б. и Т.С. или да ги признаат нивните изјави. Фактот што јавниот обвинител го поддржал тоа барање (види став 23 погоре) покажува дека тоа не било неразумно (види Ролуаков, цитирана погоре, § 34). Врховниот суд, сепак, ги потврдил пресудите на пониските судови и причините дадени во однос на С.Б. Повторно, никакво објаснување не било дадено во поглед на доказите на Т.С. Покрај тоа, тој не објаснил како доказите наведени во својата пресуда (види точка 24 погоре), кои следат на настаните на паркингот во Истанбул, го потврдуваат наодот дека жалителот ја натоварил и сокрил дрогата во камионот.

42. Во поглед на сето погоре наведено, Судот смета дека во отсуство на директни докази, на жалителот требало да му се допушти разумна можност да ја оспорува претпоставката дека тој ја натоварил и сокрил дрогата во камионот. Одбивањето да се испитаат сведоците на одбраната, во најмала рака Т.С., довело до ограничување на правата на одбраната, што е спротивно на гаранциите за фер судење наведени во членот 6 (види Попов, цитиран погоре, став 188).

43. Судот смета дека има повреда на член 6 ставови 1 и 3(г) од Конвенцијата.

III. ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

49. Членот 41 од Конвенцијата предвидува:

“Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штетата, тогаш доколку е тоа неопходно, Судот ќе му додели правична отштета на оштетениот.“

A. Штета

44. Жалителот побара 27.010 евра за материјална штета од кои 7.500 евра се однесуваат на вредноста на одзементиот камион во текот на постапката и 19.510 евра поради изгубена добивка за времето додека бил во затвор. Исто така побара 85.000 евра за нематеријална штета, поради наводната повреда на неговото право на фер судење и одбивањето на домашните власти да му дозволат привремено пуштање од притвор за да присуствува на погребот на неговата мајка.

45. Владата ги оспори овие барања како неосновани. Таа тврдеше дека не постои поврзаност помеѓу наводната повреда и побараната материјална штета.

46. Судот смета дека основата за доделување на правичен надоместок во конкретниот случај мора да биде повредата на правото на одбрана на жалителот согласно членот 6 од Конвенцијата. Понатаму, забележува дека барањата на жалителот за материјална оштета се поврзани со исходот на

кривичните постапки против него и со наводните последици на неговото осудување. Во врска со ова, Судот забележува дека не може да шпекулира каков би бил исходот на оспорената постапка доколку немало повреда по веќе споменатата основа (види, *mutatis mutandis*, *Schmautzer v. Austria*, 23 октомври 1995, § 44, Серија А бр. 328-А, и *Демерџиева и други против Република Македонија*, бр. 19315/06, § 33, 10 јуни 2010). Така, не наоѓа поврзаност помеѓу побараната материјална штета и најдената повреда на членот 6. Според тоа, Судот не му доделува никаков правичен надоместок по оваа основа.

47. Од друга страна, Судот прифаќа дека жалителот претрпел нематеријална штета поради тоа што домашните судови не ги прифатиле доказите кои тој сакал да ги изнесе. Судејќи по правична основа, Судот му доделува 2.400 евра во поглед на нематеријална штета, плус било какви такси кои би можеле да бидат наплатени. Го одбива остатокот од неговото барање.

Б. Трошоци

48. Жалителот не достави никакви барања во поглед на трошоците и надоместоците.

49. Според тоа, Судот не му доделува никаков правичен надоместок по ова прашање

В. Затезна камата

50. Судот смета дека е соодветно затезната камата да се пресмета согласно најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската централна банка, на што треба да се додадат 3 процентни поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. *Ја прогласува* жалбата за допуштена;
2. Утврдува дека имало повреда на членот 6 ставови 1 и 3(д) од Конвенцијата;

3. *Утврдува*

(а) дека тужената држава треба да му ги плати на жалителот во рок од три месеци од конечноста на одлуката согласно членот 44 став 2 од Конвенцијата, износ од 2.400 евра (две илјади и четиристотини евра) плус било кои такси што можат да бидат наплатени во однос на нематеријалната штета, конвертирани во националната валута на тужената држава по курс на денот на извршувањето;

(б) дека од истекот на наведениот рок од три месеци до извршувањето, основна камата ќе се пресмета на наведениот износ според најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската централна банка за односниот период плус три процентни поени;

4. *Го одбива* остатокот од барањето на жалителот за правична отштета.

Изготвено на англиски и доставено на писмено на 3 октомври 2013 година, согласно член 77 ставови 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Søren Nielsen
Секретар

Isabelle Berro-Lefèvre
Претседател